

Sygn.akt III AUa 475/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 września 2012r.

Sąd Apelacyjny - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Białymstoku,

III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący : SSA Bożena Szponar - Jarocka

Sędziowie : SA Barbara Orechwa-Zawadzka

: SO del. Marek Szymanowski (spr.)

Protokolant : Agnieszka Maria Oleńska

po rozpoznaniu w dniu 18 września 2012 r. w Białymstoku

sprawy z wniosku Z. P.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

o prawo do emerytury

na skutek apelacji wnioskodawcy Z. P.

od wyroku Sądu Okręgowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Olsztynie

IV Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 6 marca 2012 r. sygn. akt IV U 2899/11

I. **oddala apelację;**

II. **odstępuje od obciążenia wnioskodawcy kosztami zastępstwa procesowego organu rentowego za drugą instancję.**

Sygn. akt III A Ua 475/12

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 4 listopada 2011 r. znak: (...)Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. odmówił przyznania wnioskodawcy Z. P. prawa do emerytury uznając, że nie spełnia on przesłanek z art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, albowiem nie udowodnił 15 lat zatrudnienia w szczególnych warunkach, a jedynie 5 lat, 5 miesięcy i 21dni.

Wnioskodawca Z. P. nie zgodził się z decyzją i w odwołaniu podniósł, że organ rentowy bezzasadnie nie uznał mu okresu pracy w szczególnych warunkach w ramach kontroli międzyoperacyjnej, kontroli jakości produkcji i usług oraz dozoru inżynierijno – technicznego wykonywanej w Wytwórni (...) w PGR K.. Wnioskodawca podkreślił, że jako kierownik był odpowiedzialny za jakość pasz dla zwierząt, niezbędna była jego stała obecność w wytwórni i bezpośredni nadzór nad procesem produkcyjnym. Agencja Nieruchomości Rolnych Oddział Terenowy w O. potwierdziła okres pracy od 11.10.1976 r. do 30.04.1989 r. stosownym świadectwem pracy w szczególnych warunkach. Jeżeli świadectwo

nie jest wystarczającym dowodem, wnioskodawca podał nazwiska świadków, którzy mogą potwierdzić charakter pracy wykonywanej w Wytwórni (...).

Wyrokiem z dnia 6 marca 2012 r. Sąd Okręgowy odwołanie oddalił czyniąc następujące ustalenia faktyczne:

Z. P. ur. (...) na dzień 1 stycznia 1999 r. udokumentował okresy zatrudnienia:

1. Przedsiębiorstwo Państwowe (...) od 6.09.1971 r. do 28.10.1972 r. jako rzemieślnik i pomocnik maszynisty pojazdów trakcyjnych,
2. Wojewódzkie Przedsiębiorstwo (...) w O. od 2.11.1972 r. do 31.03.1974 r. jako inspektor BHP,
3. (...) Zakłady (...) w K. od 3.04.1974 r. do 9.10.1976 r. jako ślusarz,
4. Państwowe Przedsiębiorstwo (...) w K. od 11.10.1976 r. do 30.04.1989 r. na stanowiskach specjalisty ds. mechanizacji, st. specjalisty ds. pasz z obowiązkami kierownika oraz kierownika Wytwórni (...).

W okresie od 1.06.1989 r. do 31.12.1998 r. wnioskodawca prowadził działalność gospodarczą.

Wnioskodawca w dniu 17 sierpnia 2011 r. złożył wniosek o emeryturę, do którego dołączył świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach wystawione przez Agencję Nieruchomości Rolnych Oddział Terenowy w O. stwierdzające, że Z. P. w okresie od 1 stycznia 1979 r. do 30 kwietnia 1989 r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace w szczególnych warunkach jako kierownik Wytwórni (...) – prace wykonywane stale i w pełnym wymiarze bezpośrednio przy stanowiskach wymienionych w wykazie – kontrola i dozór inż. – techniczny, wykaz A dział XIV poz. 24 rozporządzenia z 1983 r. Z tego samego dnia pochodzi drugie świadectwo, gdzie na podstawie zarządzenia Nr 16 Ministra Rolnictwa, Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej z 31.03.1988 r. – wykaz A dział XIV poz. 24 pkt 1., w którym okres pracy w warunkach szczególnych wpisano okres od 11.10.1976 r. do 31.08.1978 r. Z tą samą datą 13 września 2011 r. wskazano w trzecim świadectwie jeszcze inny okres zatrudnienia w szczególnych warunkach od 1.08.1978 r. do 31.12.1978 r. Organ rentowy w dniu 22.09.2011 r. zwrócił się do Agencji Nieruchomości Rolnych o wyjaśnienie rozbieżności w zakresie dat wskazanych w świadectwach oraz nadesłanie zakresów czynności wnioskodawcy. (...) pismem z 6.10.2011 r. nie wyjaśniała rozbieżności w wystawionych świadectwach, ale dołączyła zakres obowiązków wnioskodawcy. Wnioskodawca w dniu 19.09.2011 r. złożył świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach w Zakładach (...) za okres od 3.04.1974 r. do 9.10.1976 r.

Zaskarżoną decyzją pozwany ustalił na dzień 1.01.1999 r. łączny okres składkowy i nieskładkowy w wymiarze 26 lat 1 miesiąca i 20 dni, natomiast staż pracy w szczególnych warunkach w wymiarze 5 lat 5 miesięcy i 21 dni. Organ rentowy nie uwzględnił okresu pracy od 1.08.1978 r. do 31.12.1978 r. i od 1.01.1979 r. do 30.04.1989 r. z tytułu zatrudnienia w Państwowym Gospodarstwie Rolnym w K. na stanowisku st. specjalisty z obowiązkami kierownika oraz na stanowisku kierownika, bowiem jako kierownik nie sprawował on stałego nadzoru nad pracownikami mającymi bezpośredni kontakt z paszami i zbożami, a ponadto wykonywał również inne obowiązki administracyjne (d – akta emerytalne ZUS).

Wnioskodawca w (...) K., Wytwórnia (...), od 1 sierpnia 1978 r. pracował jako st. specjalista z obowiązkami kierownika, a od 1 stycznia 1979 r. był kierownikiem Wytwórni (...). Przedmiotowa Wytwórnia (...) stanowiła część F. (...) w B.. Dzienna produkcja dochodziła do 50 ton paszy.

Produkcja pasz odbywała się w systemie zamkniętym, komponenty do produkcji podawane były automatycznie, czasami wymagały bezpośredniej pracy robotników. Końcowym efektem produkcji była granulowana pasza, która jako efekt końcowy produkcji z granulatora podawana była bezpośrednio do samochodów cystern.

Na zmianie było z reguły pięciu pracowników, i zawsze był też brygadzysta. Dwóch pracowników na początku procesu produkcyjnego wsypywało komponenty z worków, a trzech obsługiwało urządzenia. Polegało to na pilnowaniu szafy sterowniczej, która pokazywała parametry produkcji, jeden z pracowników pilnował tylko granulatora.

Co dwie godziny kierownik wytwórni nosił próbki paszy do laboratorium. W trakcie zmiany kierownik również nadzorował szafę sterowniczą, kontrolował parametry komponentów (np. wilgotność, pleśń itp.). W sezonie letnim kierownik był odpowiedzialny za suszenie zboża zebranego w czasie żniw. Do obowiązków kierownika wytwórni pasz należała również odpowiedzialność za szkolenie pracowników w zakresie bhp i ppoż., odpowiedzialność za stan urządzeń produkcyjnych, również elektrycznych, współdziałanie z innymi działami PGR w zakresie ppoż. Był odpowiedzialny za stan pomieszczeń socjalnych, suszarni, wózkowni i magazynów, o czym świadczy protokół pokontrolny z 14 czerwca 1982 r. z szeregiem uchybień i zaniedbań, do których usunięcia zobowiązał wnioskodawcę dyrektor fermy w B..

Nadto w październiku 1987 r. wnioskodawca został szefem obrony cywilnej i został zobowiązany do prowadzenia spraw z nią związanych. Od 19 marca 1988 r. otrzymał upoważnienie do badania prawidłowości wykorzystywania przez pracowników zwolnień lekarskich.

Pracownicy zatrudnieni w Wytwórni (...) otrzymywali mleko, również wnioskodawca, natomiast żaden z pracowników nie otrzymywał dodatku pieniężnego z tytułu pracy w warunkach szkodliwych (zeznania świadków – W. R. k 35, 36, H. Z. k 37, A. H. k 38, D. P. k 38, U. R. k 39, 40 oraz akta osobowe k 18 i 43).

Oceniając powyższe ustalenia pod kątem przepisów prawa materialnego Sąd Okręgowy odwołał się do regulacji art. 184 ust. 1 i 2 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U Nr 153 z 2009 r. poz. 1227 ze zm.), wskazującej, iż mężczyznom urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 65 lat, oraz okres składkowy i nieskładkowy o którym mowa w art. 27, czyli 25 lat. Warunkiem jej uzyskania jest też nieprzystąpienie do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa oraz rozwiązania stosunku pracy w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem.

Zgodnie z treścią rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 43, poz. 8) mężczyzna, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki – osiągnął wiek 60 lat i ma wymagany okres zatrudnienia 25 lat, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach (§ 3 i 4 rozporządzenia). Okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Bezspornym było zdaniem Sądu, że wnioskodawca od dnia 1 sierpnia 1978 r. pracował w Wytwórni (...) jako st. specjalista z obowiązkami kierownika, a od 1 stycznia 1979 r. do 30 kwietnia 1989 r. jako jej kierownik. Sąd Okręgowy krytycznie ocenił wystawianie przez Agencję Nieruchomości Rolnych, aż 3 świadectw z 13 września 2011 r. wskazujących przy tym różne okresy i błędnie cytujące pozycje Zarządzenia Nr 16 Ministra Rolnictwa, leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej z 31 marca 1988 r. w sprawie stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, uprawniających do niższego wieku emerytalnego, wzrostu emerytury lub renty inwalidzkiej (Dz. Urz. Min. R. i G.. Żywnościowej Nr 2 poz. 4). Sąd Okręgowy zwrócił uwagę, że w wykazie A działu XIV poz. 24 pkt 1 wskazano, że warunki te spełnia kontrola międzyoperacyjna, kontrola jakości produkcji i usług oraz dozór inżynieryjno – techniczny na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie: stanowiska pracy, na których prace wykonywane są stale i w pełnym wymiarze bezpośrednio przy stanowiskach wymienionych w wykazie. W wykazie A dział X poz. 10 – przemysł zbożowo – młynarski, prace przy wytwarzaniu mąki, kasz, płatków i śruty są to stanowiska: młynarz, czyszczarniany, pakowacz przetworów zbożowo – mącznych na urządzeniach tradycyjnych, agregatowy czyszczenia i rozdrabniania ziarna, mieszkankowy śruty i komponentów paszowych, dozowacz surowców na mieszanki paszowe, robotnik za i wyładunkowy zbóż, przetworów zbożowych, komponentów paszowych i pasz, spichrzowy, robotnik pomocniczy –

renowator opakowań zbóż i przetworów zbożowych. Materiał dowodowy zebrany w sprawie pozwolił w ocenie Sądu pierwszej instancji ustalić, że żadne ze stanowisk wymienionych w zarządzeniu nie występowało w Wytwórni (...). Niewątpliwie wytwórnia produkowała pasze na rzecz fermy w B., ale produkcja ta była w pełni zautomatyzowana, proces produkcyjny nie odbywał się bezpośrednio przy udziale pracowników. Poza robotnikami dozującymi w początkowej fazie produkcji komponenty paszy, pracownicy nie mieli dostępu do ciągu produkcyjnego a nadzór nad produkcją odbywał się za pomocą szafy sterowniczej. Produktem finalnym produkcji był granulat przekazywany bezpośrednio do samochodów – cystern.

Wszyscy świadkowie, pracownicy nie mieli bezpośredniej styczności z paszą sypką. Każda zmiana miała swojego brygadzystę, zatem kierownik wytwórni pasz nie sprawował bezpośredniego dozoru nad produkcją, ale nadzorował proces produkcji, który odbywał się przy udziale i dozorcze brygadzysty. Rzeczą oczywistą było, że wnioskodawca jako kierownik był odpowiedzialny za wytwórnię, ale otrzymywał z tego tytułu wyższe wynagrodzenie oraz dodatek funkcyjny. To, że bywał w wytwórni przez 8 godzin, albo i dłużej, w żaden sposób nie świadczy o pracy w warunkach szczególnych. Sąd Okręgowy odniósł się krytycznie do zeznań świadków Z. i H. twierdzących, iż pobierali dodatki za pracę w szczególnych warunkach, bowiem faktu tego nie potwierdzały karty wynagrodzeń, z których wynika jedynie, że pracownicy otrzymywali jedynie mleko. Niewątpliwie warunki produkcji mogły być trudne, jednak pracodawca (...) w K. nie ustalił w wytwórni pasz stanowisk pracy w szczególnych warunkach w oparciu o cyt. rozporządzenie z 1983 r. oraz cyt. zarządzenie Nr 16 z 1988 r. i nie przewidział żadnych dodatkowych świadczeń z tytułu pracy w wytwórni pasz. Żaden z pracowników tam zatrudnionych nie otrzymywał od pracodawcy świadectwa wykonywania prac w szczególnych warunkach, zatem pracodawca nie uznał, aby w tym zakładzie były stanowiska wymienione w rozporządzeniu i zarządzeniu. Skoro pracodawca, mający pełne rozeznanie w warunkach pracy swoich pracowników nie uznał za stosowne wydać im świadectw, to nie powinna takich świadectw wydawać w 2011 r. także Agencja Nieruchomości Rolnych.

Jest sprawą naturalną, że obecnie archiwa chcą pomóc pracownikom w uzyskaniu emerytury i w oparciu o dostępne akta dokonują własnych ocen i ustaleń, ale zdaniem Sądu taka praktyka jest niedopuszczalna. Nie mogą one występować po kilkunastu latach w roli pracodawcy. Lata osiemdziesiąte i dziewięćdziesiąte nie są odległe i pracodawcy w okresie obowiązywania przepisów szczególnych, mieli możliwości ustalania własnych wykazów stanowisk. Jeżeli Wytwórnia (...) nie zaliczyła żadnego stanowiska do pracy w szczególnych warunkach, to tym bardziej nie można przyjąć, że wnioskodawca jako kierownik takie stanowiska dozorował. Tym bardziej, jak wskazano wyżej, że faktyczny dozór produkcyjny sprawowali brygadziści.

Wszyscy świadkowie podkreślali wprawdzie rolę wnioskodawcy w procesie produkcji, ale Sąd Okręgowy zauważył, że św. H. zaczął pracować w wytwórni dopiero od 1983 r., a wcześniej był traktorzystą. A kolei świadek Z., który zeznał, że wnioskodawca przez cały dzień nadzorował ludzi i produkcję - sam do 1982 r. pracował jako elektryk, a po tej dacie nie pracował z wnioskodawcą, ponieważ w latach 1983 – 1999 był pracownikiem oczyszczalni ścieków. Również zeznania żony wnioskodawcy D. P. (2) pracującej w laboratorium do 1983 r. podkreślającej zapylenie w hali i hałas oraz J. R. nie prowadziły do zmiany oceny przez Sąd Okręgowy charakteru pracy odwołującego się. Obie zresztą wbrew dokumentem twierdziły, że pracownicy wytwórni otrzymywali dodatek za pracę w szczególnych warunkach.

Sąd Okręgowy zauważył też, że wnioskodawca pełnił szereg innych czynności : co 2 godziny nosił próbki do laboratorium, w trakcie zmiany nadzorował szafę sterowniczą, kontrolował parametry komponentów, w sezonie letnim odpowiadał za suszenie zboża, odpowiadał za szkolenie pracowników w zakresie bhp i przeciwpożarowe. Był też odpowiedzialny za stan pomieszczeń socjalnych suszarni, wózków i magazynów, Od października 1987 r. był odpowiedzialny za obronę cywilną, kontrolę zwolnień lekarskich pracowników. Nie jest zatem prawdą, jak twierdzi wnioskodawca i świadkowie, że jedynym obowiązkiem kierownika był dozór nad produkcją w wytwórni pasz i świadczył taką pracę przez 8 godzin dziennie.

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy uznał, że wnioskodawca nie spełnia przesłanek art. 184 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS i jego odwołanie na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił.

Apelację od tego wyroku wywiódł wnioskodawca Z. P., który zaskarżył go w całości i zarzucił mu naruszenia prawa materialnego tj. art. 32 w zw. z art. 184 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. Nr 153 z 2009 r. poz. 1227 ze zm.) oraz art. 32 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej poprzez błędna wykładnię i sprzeczne z zebranymi dowodami określenie stanu faktycznego, a w konsekwencji stwierdzenie, że wnioskodawca nie spełnia warunków do otrzymania emerytury przy obniżonym wieku emerytalnym.

Czyniąc powyższe zarzut apelacja wnosi o zmianę zaskarżonego wyroku i przyznanie prawa do emerytury od dnia 14 września 2011 r.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja wnioskodawcy podlegała oddaleniu.

Apelacja formułuje zarzut naruszenia prawa materialnego polegający na obrazie art. 32 w zw. z art. 184 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. Nr 153 z 2009 r. poz. 1227 ze zm.) oraz art. 32 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, jednakże końcowa część sformułowanego zarzutu wskazuje również na to, że skarżący w zarzucie tym podnosi także wadliwe ustalenie stanu faktycznego. Gdyby bowiem uznać, że wnioskodawca skarży jedynie naruszenie prawa materialnego, to w zasadzie zbędnym byłoby szersze odnoszenie się do ustaleń faktycznych poczynionych przez Sąd Okręgowy. Podnoszenie bowiem zarzutu naruszenia prawa materialnego ma sens wówczas, gdy nie kwestionuje się dokonanych przez Sąd pierwszej instancji ustaleń faktycznych. Zarzut naruszenia prawa materialnego odnoszony jest bowiem do określonego stanu faktycznego - który skarżący akceptuje, a do którego to stanu faktycznego wadliwie zastosowano prawo materialne. Naruszenie prawa materialnego jak wiadomo może nastąpić bądź poprzez jego błędną wykładnię – czyli poprzez mylne rozumienie treści określonej normy prawnej, albo poprzez jego niewłaściwe zastosowanie, czyli poprzez błędne uznanie, iż do danego ustalonego stanu faktycznego ma zastosowanie dany przepis prawa materialnego, albo też odwrotnie, tzn. przepis, który winien mieć zastosowanie w danym stanie faktycznym – nie został zastosowany (szerzej w tym zakresie por. postanowienie SN z 15.10.2001r. I CKN 102/99; wyrok SN z 05.10.2000r. II CKN 300/00; postanowienie z 28.05.1999r. I CKN 267/99 Prok. i Pr. 1999/11-12/34 ; wyrok SN z 19.01.1998r. I CKN 424/97OSNC 1998/9/136 i inne).

W niniejszej sprawie w ramach zarzutu naruszenia prawa materialnego skarżący kwestionuje w istocie także ustalenie, iż nie posiada 15 lat pracy wykonywanej w szczególnych warunkach. Istotą zatem wniesionej apelacji jest nie tyle zarzut naruszenia prawa materialnego, co poczynienie istotnego ustalenia faktycznego przez Sąd Okręgowy, że wnioskodawca nie wykonywał przez okres co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Takie jednak ustalenie Sądu Okręgowego, podobnie jak i pozostałe ustalenia faktyczne tego Sądu, Sąd Apelacyjny podziela i przyjmuje je za podstawę swojego rozstrzygnięcia. Ustalenia te nie są ani sprzeczne z materiałem dowodowym zebrany w sprawie, ani też nie zostały dokonane z przekroczeniem granic swobodnej oceny dowodów wyrażonej w art. 233 § 1 k.p.c. , który to przepis uprawnia sąd do oceny wiarygodności i mocy dowodów, według własnego przekonania na podstawie wszechstronnego rozważenia materiału. Wręcz przeciwnie uzasadnienie Sądu Okręgowego, które sporządzone zostało zgodnie z wymogami art. 328 § 2 k.p.c. obrazuje trafny tok rozumowania Sądu i dokonanej przez niego oceny zebranych w sprawie dowodów, w szczególności dowodów mających znaczenie dla oceny charakteru pracy wnioskodawcy w spornym okresie pracy w Państwowym Przedsiębiorstwie (...) w K. od 11.10.1976 r. do 30.04.1989 r. Dotyczy to zarówno oceny przez ten Sąd wystawienia przez Agencję Nieruchomości Rolnych w dniu 13 września 2011 r. trzech świadectw pracy dotyczących wspomnianego wyżej okresu zatrudnienia, w których wskazywano różne okresy pracy i błędnie cytowano zarządzenie Nr 16 Ministra Rolnictwa, Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej z 31.03.1988 r. jak i niewyjaśnienia przez Agencję powstałych rozbieżności między tymi świadectwami. Skarżący zdaje się przypisywać przedmiotowym świadectwom istotne znaczenie dowodowe już z samego faktu, że Agencja zgodnie z art. 5 ust. 3 ustawy z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. z 1991 r. Nr 107, poz. 464) wstąpiła w prawa i obowiązki zlikwidowanych przedsiębiorstw gospodarki rolnej i jest zobowiązana do wydawania świadectwa pracy oraz wystawiania innych niezbędnych dokumentów pracownikom byłych PGR. Sąd Okręgowy

bynajmniej takich obowiązków Agencji nie neguje, wskazał jedynie na sprzeczności w wystawionych w tej samej dacie dokumentach, co samo przez się już obniża ich wartość dowodową. Dość przy tym powiedzieć, że treść świadectwa pracy czy świadectwa pracy w szczególnych warunkach może być podważana w każdy sposób. Dokonana przez pracodawcę w świadectwie pracy w szczególnych warunkach ocena charakteru zatrudnienia pracownika nie jest dla sądu wiążąca, dokument ten podlega co do swojej wiarygodności i mocy dowodowej takiej samej ocenie, jak każdy inny dowód (tak np. w wyroku Sądu Najwyższego

z dnia 5 października 2011 r. II UK 43/11 SN LEX nr 1108484). Sąd Okręgowy był zatem uprawniony do takiej, a nie innej oceny przedłożonych świadectw pracy w warunkach szczególnych wystawionych przez Agencję, a ocena ta w okolicznościach niniejszej sprawy jest trafna. Podobnie bowiem jak w wypadku innych dowodów, także w przypadku dowodu z dokumentu sąd ocenia czy ze względu na jego indywidualne cechy i okoliczności obiektywne zasługuje na wiarę, czy też nie. Wynikiem tej oceny jest przyznanie lub odmówienie dowodowi z dokumentu waloru wiarygodności, ze stosownymi konsekwencjami w zakresie jego znaczenia dla ustalenia podstawy faktycznej orzeczenia. Poza sporem jest przy tym, iż dowód z dokumentu nie ma silniejszej mocy dowodowej, niż dowód z zeznań świadków lub z przesłuchania stron (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 marca 2005 r., II UK 15/05, LEX nr 603168 oraz wyroki tego Sądu z dnia 3 października 2000 r., I CKN 804/98, LEX nr 50890; z dnia 30 czerwca 2004 r., IV CK 474/03, OSNC 2005 nr 6, poz. 113; z dnia 9 kwietnia 2009 r., I UK 316/08, LEX nr 707858; z dnia 6 stycznia 2009 r., II UK 117/08, OSNP 2010 nr 13-14, poz. 167; z dnia 27 lipca 2010 r., II CSK 119/10, LEX nr 603161).

Podobnie prawidłowo Sąd Okręgowy ocenił pozostałe zgromadzone w sprawie dowody, w szczególności dokumenty zgromadzone w aktach osobowych wnioskodawcy i rentowych oraz dowody ze źródeł osobowych. Sąd Okręgowy nie tylko ocenił każdy z tych dowodów z osobna, co każdy z nich odniósł do całości materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie z uwzględnieniem doświadczenia życiowego i zasad logiki. Przykładowo wskazać należy, że słusznie Sąd pierwszej instancji skonfrontował zeznania świadków Z. i H. (k.37, k.38), co do ich twierdzeń, że otrzymywali oni dodatek za pracę w warunkach szczególnych, podczas gdy z ich kart wynagrodzeń (k.43) oraz kart wnioskodawcy wynika, iż otrzymywali jedynie mleko. Podobnie nieprawdziwe w tym zakresie okazały się zeznania świadków D. P. (2) – żony wnioskodawcy oraz J. R. (k. 39) , które również twierdziły o rzekomym pobieraniu dodatków za pracę w szczególnych warunkach.

Sąd Okręgowy ustalił przy tym, że wprawdzie warunki produkcji zapewne były trudne, jednakże nie na tyle, aby stanowisko pracy w Wytwórni (...) w (...) zostało zaliczone do stanowisk pracy wykonywanej w szczególnych warunkach, czy to w wykazie A rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 roku, Nr 8, poz. 43 z późn. zm.) czy to w zarządzeniu Nr 16 Ministra Rolnictwa, Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej z 31.03.1988 r. Żaden z pracowników tam zatrudnionych nie otrzymał od pracodawcy świadectwa wykonywania prac w szczególnych warunkach. Skoro tak, to wnioskodawca nadzorujący ich pracę również nie mógł wykonywać prac w szczególnych warunkach, bowiem kontrola międzyoperacyjna, kontrola jakości produkcji i usług oraz dozór inżynieryjno-techniczny, aby mogły być uznane za pracę w szczególnych warunkach muszą być wykonywane na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie (poz. 24 w dziale XIV wykazu A stanowiącego załącznika do rozporządzenia wyżej wspomnianego).

Co więcej w świetle prawidłowych ustaleń Sądu Okręgowego (k.69) na każdej zmianie przy produkcji pasz był brygadzysta, a zatem kierownik Wytwórni (...) – wnioskodawca nie sprawował bezpośredniego nadzoru nad produkcją, a jedynie był odpowiedzialny za wytwórnię, z czym oczywiście wiązał się pobyt także na hali produkcyjnej, ale trudno jest przyjąć stały pobyt na tej hali. Sąd Okręgowy słusznie zresztą w tym zakresie wskazuje jakie jeszcze obowiązki musiał wykonywać wnioskodawca jako kierownik wytwórni pasz, które bynajmniej nie dotyczyły bezpośredniego nadzoru nad produkcją (między innymi w sezonie letnim odpowiadał za suszenie zboża, ponosił też odpowiedzialność za szkolenia za zakresu bhp, przepisów przeciwpożarowych, współdziałanie z innymi działami PGR, podnosił odpowiedzialność za stan pomieszczeń socjalnych suszarni, wózkowni od października 1987 r. został szefem obrony cywilnej, a od marca 1988 r. kontrolował prawidłowość korzystania ze zwolnień lekarskich).

Trafnie też Sąd Okręgowy zauważył w oparciu o materiał dowodowy zgromadzony w sprawie (zeznania świadków), iż produkcja pasz w istotnym zakresie była zautomatyzowana i odbywała się w systemie zamkniętym. Komponenty do produkcji podawane były automatycznie i tylko czasami wymagało to pracy robotników, a końcowym efektem produkcji była granulowana pasza, która z granulatora była podawana bezpośrednio do samochodów-cystern.

Reasumując - ustalenia Sądu Okręgowego, co do tego, że wnioskodawca w spornym okresie nie pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w szczególnych warunkach, mają wyjątkowo mocne oparcie w materiale dowodowym zgromadzonym w sprawie. Wnioskodawca nie legitymuje się zatem 15-letnim okresem pracy w szczególnych warunkach, a tym samym nie spełnia on koniecznej przesłanki nabycia prawa do emerytury w obniżonym wymiarze wieku emerytalnego, o której mowa w § 4 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) w zw. z art. 32 ust. 4 w zw. z 184 ust. 1 i 2 ustawy z 17 grudnia 1998 r., o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.). Powołanych tu przepisów prawa materialnego Sąd Okręgowy zatem nie naruszył, bowiem nie mają one zastosowania do sytuacji wnioskodawcy, nie posiadającego wymaganego okresu pracy w warunkach szczególnych. Wbrew zarzutowi apelacji Sąd Okręgowy nie naruszył też art. 32 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1997 r., Nr 78 poz. 483 z zm.) statuującego równość obywateli wobec prawa, nakaz równego traktowania przez władze publiczne i zakaz dyskryminacji. Istota tej regulacji konstytucyjnej sprowadza się między innymi do tego, że osoby w takiej samej sytuacji traktujemy tak samo. Naruszenie tego przepisu wymagałoby zatem wykazania przez wnioskodawcę, iż został on inaczej potraktowany, niż inne osoby urodzone po dniu 31 grudnia 1948 r., które również nie legitymują się wymaganym okresem pracy w szczególnych warunkach przed 01.01.1999 r., czego wnioskodawca nawet nie próbował wykazywać. Wypada przy tym zauważyć, iż w przypadku wymaganego okresu pracy w szczególnych warunkach (15 lat) rozporządzenie przewiduje taki sam okres bez względu na płeć, a fakt, że w przypadku mężczyzn wiek emerytalny wynosił 60 lat (wyższy o 5 lat) nie ma znaczenia, bo wnioskodawca ten warunek spełniał. Nadto zróżnicowanie wieku emerytalnego na tle art. 24 ustawy emerytalnego Trybunał Konstytucyjny z wyroku z dnia 15 lipca 2010 K 63/07 (...)/6/60) uznał za zgodne z Konstytucją, w tym z art. 32 tejże .

W tym stanie rzeczy Sąd Apelacyjny na zasadzie art. 385 k.p.c. wniesioną apelację oddalił. O kosztach postępowania odwoławczego orzeczono na podstawie art. 102 k.p.c.